

sizmu očitno prednost pred še takó dobronamernimi poskusi pomagati nerazvitim z golim kultiviranjem socialnega življenja in predvsem z mehaničnim presajanjem »zahodne« demokracije k njim. Partija kot »svet očetov«, ki ima totalno oblast in moč nad skupnostjo, je najbrž fenomen iz nekega povsem drugega moralnega sveta, del specifične trde realitete človeške nerazvitosti, ki ji z miselnimi instrumenti, kot jih je razvil recimo Marx za raziskavo kapitalistične družbe sredi 19. stoletja, ni mogoče priti do dna. Značilna razredna nasprotja te družbe so se, kot vemo, lahko razvila šele tedaj, ko se je posameznik individualiziral, ko je izpadel iz srednjeveške korporativne skupnosti in postal »svoboden« prodajalec svoje delovne sile. Razrednih nasprotij v začetnem tipu socializma torej *še ni*, navzoča so šele kot latentna možnost; opraviti imamo s *pred-razredno* družbo.

(Konec prihodnjič)

PESMI

Marko Kravos

IZJAVA

Jaz, Marko Kravos,
med stenami svoje sobe,
nekje med tlemi in vesoljem,
kjer pravkar letijo kozmonavti,
sit in zdrav
mnogo bolj od tistih, ki imajo
očesni trahom ali so pohabljeni
in goltajo riž z žagovino,
jaz 15. novembra 1969,
ko je izredno topla jesen,
ne vem, kaj bi počel.

Štejem stene sobe:
štiri.

Poslušam popevke:
Bob Dylan poje Lay Lady La.
Mislim na ženska stegna
iz pornografske revije LUI.

Jaz, Marko Kravos,
star 26 let in 7 mesecev,
sem dobil v dar lepo kravato
in se dobro počutim
na duši in telesu.

Sem član in podpornik
zahodne civilizacije
in izjavljam,
na sem nekam nemiren.

Rad bi se odselil.

MOJA DEŽELA

je dežela sonca,
je dežela širne vode,
je dežela pravice in burje,
kamenja in brinja,
dežela ladij in hrumečih strojev
in smeja,

moja dežela je vrt z rožami,
je hiša, je modra asfaltna cesta,
je svetilka, je sadje in regrad na stojnici,
je vino in zvestoba ali ljubezen,
je bonbon ali igrača,

moja dežela je lepa,
v njej hodijo ljudje pokonci,
ne plazijo se, ne gnetejo,
niso podli ali lakomni, niso prazni
ali žalostni, lačni, izdani, grdi in sami
in mrzli in mrtvi.

BOŽIC

Sonce sonce sonce.
Putraste riti imenitnikov
so se razmestile v zadovoljstvu,
koketne obrvi
pogledujejo v puhastem loku.
Srečen Božič, srečen Božič.

Ta sončnica smrdi.

NOČNE POTI

Ta stvar, ki jo gledam,
ni ona.
Ta pot, ki jo hodim,
ne vodi do nje.
Bela luna je daleč,
bela okrogla, tiha.

Nemirno kroženje x
v soju njenih žarkov
me ubija.

Po nabrežju nudijo cipe
svoja mehka telesa.
Človeška toplota: 5000 lir.

GANGRENA

Prsi mehke valove
in se razpuščeno zibljejo
kot meden curek.

Zbledela polt pronika slad,
ohlapna lica
me tržejo opoju.

Med nogami imaš rano,
široko in vneto.
Pokrivam jo s svojim obupom.

UMETNIŠKI CREDO

Vzameš pol kilograma resnice in jo nastrgaš.
V to maso vmešaš 30 dkg čustev (naj bodo sveža)
dva ščepca modnih besed, uležanih rim po okusu.
Za vezivo dodaj duhovito frazo in vse to praži
na malem brezdelju.
Na koncu zaliješ z bešamelom, ki mu je osnova
seks ali politika.
Serviraj vroče, sicer bo driska.

ZDAJ SMO TAM

Zdaj dokončno vem,
in vse mi pravi tako, prijatelj:

ta civilizacija cvili,
kakor miš v pasti.

Ta miš norí, prijatelj,
in tudi ti boš znorel.

Zdaj smo tam, kjer se razpada.
In vse spet od kraja.

MORJE

Na produ leži rosna deklica,
zaljubljena v morje.
Plima ji spleta lase kodrolase,
na rožno telo odlagajo pene
tisoč belih poljubov.

In rakci grizljajo njen vrat
in obraz
pa orjejo s kleščami v trebuh
za seme modrine.

LEKCIJA

Nič novega, če vzdihneš:
težko je živeti,
ali če zgneteš
rdečo rumeno kroglico
in ji rečeš svet.
Nič novega.

Nič novega,
če razmažeš svoje srce
na kos kruha
in ga ješ za malico;
in ko ti je tega dovolj,
stopiš pred puške
in rdečih oči kričiš:
Živio svoboda!

Nič novega
to-kar-je in to-kar-naj-bi,
vse nič novega, fant moj.
Iz dneva v dan
s svojo malo lučko,

vse je od zdavnaj, tudi ti.

ZVEZDE

Neki torek je, skozi Tivoli stopam.
Nad mano zvezde,
nemirni števec v prsih
jih prešteva in beleži v kri.
Milijarde velikih svetov, ki so povsod,
njihov stari soj seže do sem,
do te naše Zemlje in do mene.

In takrat, smešno,
se moje malo srce zboji,
da jih nekoč zmanjka, teh zvezd,
in bo še utrip odveč.

Zelo se mi zdi važna ta skrb
in zares se mi zdi nekaj lepega.
Ker, veste, prav sinoči sem se mislil
ubiti.

GOROGRANEC

(odlomek)

Saša Vuga

Rojen je leta 1930 na Mostu na Soči. Po končani gimnaziji se je vpisal na slavistični oddelek filozofske fakultete v Ljubljani, kjer je tudi diplomiral. Že od leta 1949 je zaposlen na RTV Ljubljana, spočetka kot napovedovalec, od leta 1962 pa kot urednik in dramaturg v uredništvu televizijskih iger.

Generacijsko sodi Saša Vuga v tako imenovano današnjo srednjo slovensko pisateljsko generacijo in

se je postopoma razvil v enega njenih najzanimivejših in najsamobitnejših predstavnikov. Pisateljski svet, ki ga skuša obdelati v svojih tekstih, je zvečine osredotočen na rodno tolminsko deželo, hkrati pa je še ves pod vplivom mladostnega doživetja vojne vihre, ki je v tej ali oni obliki vsevdilj navzoča v Vugovem pisanju. A to so zgolj osnovne intonacije njegovega literarnega snovanja, zakaj skozi ta raster se nam počasi izlušči njegova vizija sedanjega časa in človeka v njem, človeka v spopadu z našim vsakdanom in z našo trpko, anomalij polno družbeno in bivanjsko resničnostjo. Prav to je osnovna prвина Vugove proze in iz prepletanja le-te s tistimi, ki so omenjene že zgoraj, uresničuje Vuga svojo literarno izpoved in skuša upodobiti tiste ključne probleme današnje eksistence človeka, ki jih občutimo v vseh njihovih razsežnostih; uresničenje te pisateljske naloge pa se nam razodeva v